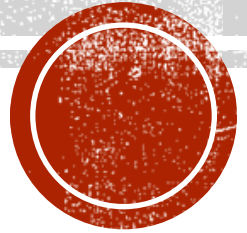
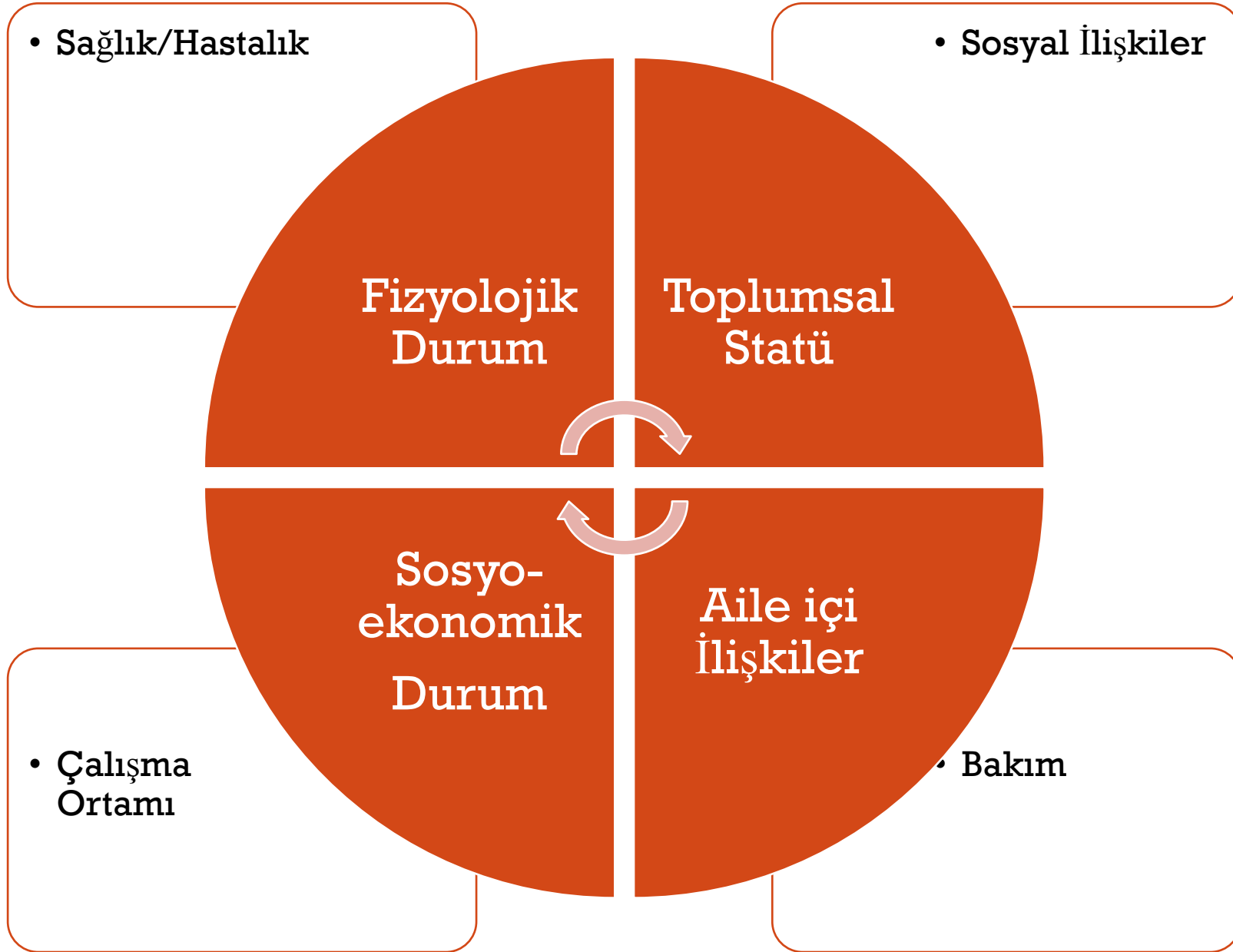

KADIN SAĞLIĞINA GENEL BAKIŞ

KADIN SAĞLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

TOPLUMLARIN SAĞLIK GÖSTERGESİ

- Kadın Sağlığı

- Çocuk Sağlığı

SAĞLIK HİZMETLERİNDE YÖNELİMLER

- Ebeler → Usta Çırak
İlişkisi

SAĞLIK HİZMETLERİNDE YÖNELİMLER

17. ve 18. yüzyıllarda

- Postpartum dönemde kanama
- Enfeksiyon
- Toksemi

Anne ölümlerinin yanı sıra bebek ölümleri görülmüştür (% 50'si beş yaşından önce)

- Dünyada 1800'lü yılların sonu 1900'lü yılların başında doğumların yaklaşık yarısına hekimler katılmış, ev yerine hastaneler tercih edilmeye başlanmıştır.
- 1881'de dünyada ilk modern sezaryen Alman Jinekolog Ferdinand Adolf Kehrer tarafından gerçekleştirilmiş, kadınlar sezaryenle doğuma yönelmişlerdir.

- 1950'lerde doğal doğum kavramı ortaya atılmış ancak 2000'lerde tekrar sezaryen doğuma ilgi artmıştır.

“KADIN SAĞLIĞI”

Neden Önemlidir?

- Nüfusun yarısından fazlası KADIN & ÇOCUK
- *Ülkemiz %60 (Kadın %25 , Çocuk %35)
- Kadınların, ANALIK (Maternity) nedeni ile ölmeleri
- Sağlıklı Kadın => Sağlıklı Fetus ve Yenidoğan

Aile ve Toplum Sağlığı

- Kadının BİREYSELLİĞİ nin öne çıkması
- *Toplumsal Cinsiyet Ayırımı

KADININ ÜREME SAĞLIĞI ERKEĞE GÖRE DAHA ÖNEMLİ ÇÜNKÜ;

- Gebelik, doğum ve küretaj kadının bedeninde oluyor
- CYBE'ye yakalanma riski daha yüksek
- Enfeksiyonların geç komplikasyonları fazla
- Yüksek riskli davranışlara maruz kalma daha fazla
- Meme kanseri, ilk sırada yer alıyor
- Menopoz sonrası, sağlık sorunları görülüyor

DÜNYADA KADIN SAĞLIĞI

- 20.YY başı ABD ve İngiltere'de Doğum Öncesi Bakım
- 1960 sonrası II. Kadın Hareketi
- 1980 Sonrası WHO – Kadın Sağlığı Yaklaşımı
- 1990 Kadın Sağlığı Klinikleri
- Konferans 1994 ve 1995 Kahire ve Pekin

TÜRKİYE'DE KADIN SAĞLIĞI

- Cumhuriyet dönemi =>Ebelik kursları (2yıl) ve Doğum ve Çocuk Bakım Evleri
- 1950 SB Ana-Çocuk Sağlığı Birimi
- 1965 Nüfus Planlaması Kanunu
(Pronatalist politikadan Antenatalist politikaya)
- 1982 SB AÇSAP Genel Md.ve Şubeleri
(Sağlık Hizmet ağı 1. ve 2. basamak)
- 1983 Aile Planlaması Yasası
- 1996 SB 'dan Kadın Sağlığına Çağdaş Yaklaşım
- 2000 Kadın Sağlığına Erkeğin Desteği / Katılımı

- **KADIN SAĞLIĞI (Pekin 1995) ;**
- **Sadece herhangi bir hastalık ya da zayıflığın olmaması değil Fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyo-kültürel açıdan bütünü ile İYİ OLMA halidir.**
- **Kadının fiziksel, duygusal ve sosyal iyiliğini içerir. Biyoloji kadar hayatlarının sosyal, kültürel, politik ve ekonomik boyutu tarafından da belirlenir.**

CİNSEL SAĞLIK

- Cinselliğin ifadesi, cinsel ilişkide karşılıklı saygıya dayalı, bilgilendirilmiş, eğlenceli, güvenli ve sorumlu bir cinsel yaşama sahip olmak ve bunu sürdürebilmektir.
- Cinsel sağlık sorunların önlenmesi ve giderilmesinde yardımcı olmaktır.

ÜREME SAĞLIĞI ; BİREYİN, (KAHIRE 1994)

- Doyurucu ve güvenli bir cinsel yaşama,
- Üreme sistemi ve fonksiyonları ile ilgili iyi olma durumuna,
- Üreme yeteneği ve bu yeteneği ne zaman, ne sıklıkta kullanabileceği konusunda karar verme özgürlüğüne sahip olmasıdır.

- **ÜREME SAĞLIĞI HİZMET YELPAZESİ**
- Cinsel Sağlığın Korunup Geliştirilmesi
- Şiddet ve Cinsel Tacizin Önlenmesi
- Aile Planlaması Danışmanlığı
- Kürtajın Önlenmesi ve Uygulanması
- İnfertilitenin Önlenmesi ve Tedavisi
- Güvenli Annelik
- Sorumlu Ebeveynlik
- Üreme Organ Hastalıklarının Önlenmesi ve Tedavisi
- ÜYE ve CYBE
- Klimakterik Dönem Danışmanlığı
- Üreme Organ Kanserlerinde Erken Tanı & Tedavi

İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

Obstetrik Bilim;

Prekonsepsiyondan doğum sonrası 6 hafta süre ile sağlıklı ve riskli Anne ve Bebek Bakımı ile ilgilenir

Jinekoloji Bilimi;

Kadının genital organlarına ilişkin hastalıkların Tedavi ve Bakımı ile ilgilenir.

KADIN SAĞLIĞINA İLİŞKİN BAZI GÖSTERGE TANIMLARI

- **Kadın ölümü**, ölüm nedenine bakılmaksızın 15-49 yaş grubu kadınlar arasında meydana gelen ölümler
- **Gebeliğe bağlı ölüm**, ölüm nedenine bakılmaksızın gebelik sırasında veya gebeliğin sonlanmasından sonraki 42 gün içerisinde meydana gelen ölümler
- **Anne ölümü**, bir kadının gebelik sırasında, doğumda ya da gebeliğin sonlanmasından sonraki 42 gün içinde, gebelik durumuna veya gebelik sürecine bağlı (doğrudan) ya da bunların şiddetlendirdiği (dolaylı) ancak tesadüfi olmayan nedenlerden kaynaklanan ölümdür

- **Anne ölüm hızı**, Bir takvim yılı içindeki toplam ana ölümlerin, aynı yıl içindeki toplam canlı doğum sayısına bölünmesi $\times 100.000$
- **Kaba Doğum hızı**, bir yıl içinde her 1000 nüfusa karşılık canlı doğum sayısı
- **Toplam Doğurganlık hızı**, Bir kadının doğurgan olan dönem (15-49 yaş) boyunca yaşayacağı varsayılan ortalama doğurabileceği canlı çocuk sayısı

KADIN SAĞLIĞINA İLİŞKİN GÖSTERGELER

- Eğitim
- Çalışma Yaşamı
- Karar Mekanizmasına Katılım

KADIN SAĞLIĞINI İLGILENDİREN BAZI TEMEL KAVRAMLAR;

- Stres
- Anksiyete
- Beden İmajı
- Kriz
- Kayıp

KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ;

- Fertilizasyondan ölüme dek tüm yaşam dönemlerinde kadının,
- Fiziksel ve psikososyal sağlığını korumak, sürdürülmek ve geliştirilmek,
- Üreme sağlığı sorunlarının önlemek
- Üreme sağlığının bozulduğu durumlarda bakım gereksinimlerinin karşılanmak
- Ağırlıklı görevi; "Koruyucu Sağlık" hizmetleri

KADIN SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN ROL VE İŞLEVLERİ (1)

- Kadın ve Üreme Sağlığı Kapsamında;
- Koruyucu ve Geliştirici
- İyileştirici,
- Rehabilit Edici
- Eğitici ve Danışman

BAKIM VERIRKEN;

- Saygı
- Bütün görme
- Etkili iletişim
- Eşit davranma ve Güven verme
- Öz bakımını geliştirme
- Çağdaş rollerini benimseme

ÜREME VE CİNSEL HAKLAR

- Yaşama
- Özgürlük
- Eşitlik
- Mahremiyet
- Düşünce Özgürlüğü
- Bilgilenme ve Eğitim
- Sağlık Bakımı Alma ve Sağlığın Korunması
- Bilimsel Gelişmelerden Yararlanma
- Evlenme ve Aile Kurma Konularında Seçim Yapma
- Çocuk Sahibi Olup Olmamaya Karar Verme
- İşkence ve Kötü Muameleden Korunma
- Toplanma Özgürlüğü ve Siyasete Katılma

KADININ YAŞAM EVRELERİNE GÖRE SAĞLIK SORUNLARI

■ **Bebeklik ve Çocukluk(0-9 yaş)**

- Cinsiyet Seçimi
- İstenmeyen Gebelik
- İsteyerek Düşükler
- Genital mutilasyon
- Malnutrisyon
- Cinsel Taciz
- Bağışıklamada yetersizlik

■ **Ergenlik (Adolesan)Dönemi (10-19 yaş)**

- Puberte ve Cinsel Başlangıç
- CYBE
- Beslenme Yetersizliği
- Madde Bağımlılığı
- Şiddet
- Adolesan Gebelikler
- İsteyerek Düşükler

KADININ YAŞAM EVRELERİNE GÖRE SAĞLIK SORUNLARI

▪ Erişkinlik Dönemi (15-49 yaş)

- Gebelik, doğum ve doğum sonu komplikasyonlar
- İstenmeyen gebelikler
- İsteyerek düşükler
- CYBE
- Anemi, Malnutrisyon
- Servikal Kanser
- İnfertilite

▪ Menopoz ve Yaşlılık Dönemi(50 yaş ve üzeri)

- Menopozal Semptomlar
- Duyusal-motor yetersizlikler
- Kanserler(meme, akc,kolon
- Kronik hastalıklar
- Şiddet
- Sigara
- Ruhsal Sağlık Sorunları
- Beslenme Yetersizliği

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- DSÖ (2011) kadına yönelik şiddeti;

«Cinsiyete dayanan, kadını inciten ve ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde veya özel yaşamda kadına baskı uygulanması ve kadının özgürlüğünün keyfi olarak kısıtlanmasına yol açan her türlü davranış» olarak tanımlamaktadır.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

■ **Fiziksel Şiddet:**

- Kadını tekme, tokat, sopayla dövme, sakat bırakma, sağlıksız koşullarda yaşamaya mecbur etme, kadının yüzüne yakıcı bir madde dökme, vücudunda sigara söndürme, sağlık hizmetlerinden yararlanmasını engellemek gibi eylemler fiziksel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

■ Cinsel Şiddet:

- Evli olduğu kişi bile olsa kadını, istemediği yerde, istemediği zamanda ve isteği dışında baskı yada güç kullanarak cinsel aktiviteye zorlama, zorla öpme, dokunma gibi fiziksel temas, cinsel içerikli sözel fantezilerin kullanılması, çocuk doğurmaya yada doğurmamaya, kürtaja, ensest ilişkiye, fuhuşa zorlama, zorla evlendirmek gibi eylemler cinsel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

■ Psikolojik Şiddet:

- Bağırarak, korkutmak, küfür etmek, tehdit etmek, kıskançlık bahanesiyle sürekli kontrol altında tutmak, başka kadınlarla kıyaslamak, hakaret etmek, sosyal baskı kurmak, eve kapatmak, küçük düşürmek, çocuğundan ayırmak, kadının nasıl giyineceği, nereye gideceği, kimlerle görüşeceği konusunda baskı yapmak gibi eylemler psikolojik şiddet kapsamındadır.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

■ **Ekonomik Şiddet:**

- Evin masraflarını karşılamamak, aile bireylerine gerekli harçlığı vermemek, kadının çalışmasına izin vermemek, çalışan eşin parasını elinden almak, kadının mal-mülkünü kontrol etmek, para yönetimi konusunda eleştirmek gibi durumlar ekonomik şiddet kapsamında değerlendirilmektedir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- **Sözel Şiddet:**
- Söz ve hareketlerin tehdit, aşağılama, korkutma, sindirme, küçümseme, bezdirme, cezalandırma ve kontrol etme aracı olarak kullanılması sözel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- **Gebelikte Şiddet:**

- Gebelik şiddet riskini arttıran bir olgu olarak ele alınmaktadır, DSÖ'nün (2005) raporuna göre; Mısır, Etiyopya, Hindistan, Meksika ve Nikaragua'da kadınların %14-32 sinin gebelikleri boyunca cinsel yada fiziksel şiddet gördükleri bildirilmiştir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet (2009) araştırmasına göre,
- Hayatları boyunca eşinden en az bir kez fiziksel şiddet gören kadınların oranı Türkiye genelinde %39, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ise %47.7 olarak saptanmıştır.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- Fiziksel şiddet yaşamış kadınlar açısından şiddetin nedenleri; %32 oranında erkeğin ailesiyle yaşanan sorunlar, %22 oranında ekonomik sıkıntılar ve zorluklar ve %21 oranında ise erkeklerle ilgili nedenler (kıskançlık ve sorumsuzluk gibi) olarak ifade edilmiştir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

■ **Şiddetin nedenleri:**

- **Biyolojik nedenler:** Saldırgan davranışların genel olarak limbik sistem ile beynin temporal ve frontal lobları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.
- **Psikososyal nedenler:** Psikotik bozukluklar, ve nonpsikotik bozukluklarda bireylerin çevreye veya kendine yönelik şiddet içeren davranışlar sergileyebildikleri bildirilmektedir.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- Sosyokültürel ve Ekonomik Nedenler: Kadına yönelik şiddetin sosyokültürel ve ekonomik nedenlerini; toplumun ataerkil yapısı, toplumsal cinsiyet rolünün doğal olarak algılanması, kadının nesnelleştirilmesi, şiddete boyun eğmenin, fiziksel güç ve zor kullanmanın hoşgörü ile karşılanması, işsizlik ve yoksulluk olarak sıralamak mümkündür.

ŞİDDET VE KADIN SAĞLIĞI

- Diğer nedenler: Kültürel değişimler, hızlı kentleşme, parçalanmış aile yapısı, göçler, yeti kaybı, korku, kendini güvende hissetmeme gibi durumlar şiddet riskini arttırmaktadır.

KADIN YOKSULLUĞU

- “Yoksulluğun kadınlaşması” kavramı, ilk olarak 1978 yılında Diane Pearce tarafından kullanılmıştır. Pearce (1978), bu kavramı o yıllarda Amerika’da yoksulların 2/3’ünü kadınların oluşturmalarına ve zaman içinde kadınların işgücüne katılım oranındaki artışa rağmen 1950-70 arasında kadınların ekonomik konumlarının giderek kötüleşmesine dikkat çekmek üzere kullanmıştır.

- Pearce'dan sonra yapılan birçok çalışmalarda, yoksul kadın sayısının yoksul erkek sayısının çok üstünde olduğu ve ayrıca yoksulluğun kadınlar ve erkekler tarafından farklı biçimlerde tecrübe edildiği saptanmıştır. 1995'te 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı'nda "Yoksulluğun Kadınlaşması" ifadesine yer verilmiştir.
- ***Kadın yoksulluğunun temel nedenleri arasında;*** kadın emeğinin değersizleştirilmesi, kadınların işgücü piyasalarındaki ikinci konumları, neo-liberal yeniden yapılanma, ekonomik kaynaklara, eğitim olanağına ve kamusal hizmetlere eşitsiz erişim yer almaktadır.

- Yoksulluk, sadece gelir ve fiziki kaynakların yetersizliği değil, aynı zamanda toplumsal mahrumiyet, güçsüzlük ve kaynakların dağılımındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır.
- Yoksulluk konusu, birçok ülkede sektörel ve ulusal düzeylerde olduğu gibi, hane halkı ve toplumsal cinsiyet gibi mikro düzeylerde de ele alınmaktadır.

- Çocuk bakımı konusundaki imkansızlıklar ve karşılanmadaki zorluklar kadınların istihdam ve eğitime katılımının önünde en önemli engeli oluşturmaktadır.
- Tek ebeveynli çocuk sahibi ailelerin işleri daha da güçtür. Bu engellere ilaveten düşük ücretler de yaşanan yoksullukta etkilidir. Asgari ücretin altında kalan ücretlerin çoğunluğu ise kadınlara ait ücretlerdir.

- Kadın yoksulluğunda bir diğer konu da ayrımcılıktır.
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve fırsatlardan /olanaklardan (aile, eğitim, çalışma yaşamı, istihdam-enformal sektörde yer alma, siyaset, karar mekanizması vb.) erkek kadar eşit yararlanamama yoksulluğa neden olan önemli bir faktördür.

